

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ФОРУМ «ВОЛОДИМИР РОМЕНЕЦЬ: СПАДЩИНА І СУЧАСНІСТЬ»

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2026.8143>

СЛЮСАРЕВСЬКИЙ

Микола Миколайович

*член-кореспондент НАПН України,
кандидат психологічних наук, директор
Інституту соціальної та політичної
психології Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна*

ПАНОК

Віталій Григорович

*доктор психологічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України,
в.о. академіка-секретаря Відділення
психології та спеціальної педагогіки
Національної академії педагогічних наук
України, директор Українського науково-
методичного центру практичної
психології та соціальної роботи,
м. Київ, Україна*

КОКУН

Олег Матвійович

*доктор психологічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України,
директор Інституту психології імені
Г.С. Костюка Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна*

КРЕДЕНЦЕР

Оксана Валеріївна

*доктор психологічних наук, професор,
керівник відділу соціальної психології
особистості Інституту соціальної та
політичної психології Національної
академії педагогічних наук України,
м. Київ, Україна*

Анотація. У статті представлено результати проведення Всеукраїнського наукового форуму «Володимир Роменець: спадщина і сучасність» з нагоди 100-річного ювілею академіка В.А. Роменця – визначного українського психолога, філософа та творця психології вчинку. Проаналізовано основні тематичні напрями форуму, зміст пленарного засідання, презентації онлайн-проекту та наукового видання, а також результати круглого столу, присвяченого осмисленню психології вчинку в умовах сучасних суспільних викликів. Наголошено на актуальності ідей В.А. Роменця для розвитку сучасної української психології, гуманітарного знання та психологічної практики.

Ключові слова: Володимир Роменець; психологія вчинку; гуманітарна психологія; науковий форум; українська психологія; суб'єктність; екзистенційні виклики.

20 травня 2026 р. у залі засідань Президії Національної академії педагогічних наук України відбувся **Всеукраїнський науковий форум «Володимир Роменець: спадщина і сучасність»**, з нагоди 100-річного ювілею академіка В.А. Роменця – визначного українського психолога, філософа та творця психології вчинку.

Актуальність звернення до наукової спадщини Володимира Андрійовича Роменця (Роменець, 2000; 2005) зумовлена необхідністю переосмислення гуманітарних засад сучасної психології в умовах глибоких суспільних трансформацій, екзистенційних викликів та воєнних реалій, у яких перебуває українське суспільство. Сучасна психологічна наука дедалі більше звертається до проблем суб'єктності, відповідальності, смислу, морального вибору та життєтворення особистості, що актуалізує методологічний потенціал психології вчинку В. А. Роменця (Татенко, 2017; Татенко, Титаренко, 1998).

Концепція вчинку, розроблена Володимиром Роменцем, є однією з найбільш оригінальних гуманітарних концепцій в українській психології, оскільки дає змогу розглядати людину не лише як носія психічних процесів, а передусім як суб'єкта відповідального й смислотворчого буття (Роменець, 2000). У сучасному науковому дискурсі ідеї В.А. Роменця набувають особливого значення для осмислення феноменів психологічної стійкості, громадянської активності, переживання травматичного досвіду, морального вибору та самоздійснення особистості (М'ясоїд, 2026).

Водночас актуальність роменцівської спадщини визначається і потребою розвитку національної гуманітарної традиції, інтеграції українських психологічних концепцій у сучасний міжнародний науковий простір та збереження інтелектуальної спадкоємності вітчизняної психологічної науки. У цьому контексті проведення Всеукраїнського наукового форуму «Володимир Роменець: спадщина і сучасність» стало важливим майданчиком для наукового діалогу, актуалізації психології вчинку та визначення перспектив її подальшого розвитку в сучасній Україні.

Організаторами форуму виступили Національна академія педагогічних наук України, Відділення психології і спеціальної педагогіки НАПН України, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України та Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України.

Форум об'єднав понад 100 учасників із різних регіонів України у змішаному форматі: понад 60 учасників долучилися очно та понад 40 – дистанційно. Серед учасників були представники науково-дослідних установ, закладів вищої освіти, військових формувань, психологи-практики, аспіранти та студенти із різних регіонів України (Вінниця, Івано-Франківськ, Київ, Кременець, Коломия, Львів, Полтава та інші).

Форум відкрив президент НАПН України, академік НАН України і НАПН України, доктор філософських наук, професор **Василь Григорович Кремень**, який наголосив на фундаментальному значенні наукової спадщини Володимира Роменця для розвитку сучасної української психології та гуманітарного знання.

У межах форуму було презентовано **онлайн-проект «Володимир Роменець. В історії, в друзі, наживо»**, присвячений осмисленню постаті академіка В.А. Роменця через архівні матеріали, спогади, наукові тексти та сучасні інтерпретації його ідей. **Автори проекту: Микола Слюсаревський**, директор Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, член-кореспондент НАПН України, кандидат психологічних наук, **Тетяна Кулаєва**, старший науковий співробітник відділу соціальної психології особистості Інститу-

ту соціальної та політичної психології НАПН України, доктор філософії в галузі психології, *Вадим Кулаєв*.

Центральною подією форуму стало пленарне засідання «Наукова спадщина академіка Володимира Роменця в контексті сьогодення», модератором якого виступив *Віталій Григорович Панок*, в. о. академіка-секретаря Відділення психології та спеціальної педагогіки НАПН України, академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор.

Головна мета пленарного засідання – показати, як наукові ідеї В.А. Роменця реалізуються чи мають перспективу реалізації в науковій та/або практичній діяльності українських психологів.

У межах пленарного засідання були представлені *доповіді*:

- «*Володимир Роменець і Шевченківський університет: інституційна доля ідей*», Іван Васильович Данилюк, декан факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор;

- «*Від «великої логіки вчинку» Володимира Роменця до суб'єктно-вчинкового підходу як форми соціально-психологічного мислення*», Олена Володимирівна Суший, завідувач відділу психології мас і спільнот Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, доктор наук державного управління;

- «*Теорія вчинку Володимира Роменця і сучасність*», Вікторія Вікторівна Турбан, в. о. завідувача лабораторії загальної психології та історії психології імені В.А. Роменця Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, доктор психологічних наук, професор;

- «*Науковий концепт ситуації Володимира Роменця як методологічна основа реалізації та дальшого розвитку ситуаційного підходу в соціальній психології*», Микола Миколайович Слюсаревський, директор Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, член-корес-

пондент НАПН України, кандидат психологічних наук;

- «*Емпірична верифікація теорії вчинку Володимира Роменця в процесі експерименту з громадянського виховання молоді*», Вікторія Дмитрівна Гридчук, завідувач кафедри психології Інституту управління природними ресурсами ЗВО «Університет економіки та права «КРОК», вчителька Коломийського ліцею № 9 Коломийської міської ради Івано-Франківської області, кандидат психологічних наук;

- «*Спокуса - заборонена насолода чи поклик до самоздійснення*», Тетяна Михайлівна Титаренко, головний науковий співробітник відділу соціальної психології особистості Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор;

- «*Про етичну та практичну готовність українців до вчинку дерусифікації*», Вадим Олександрович Васютинський, головний науковий співробітник відділу психології мас і спільнот Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, доктор психологічних наук, професор.

У межах форуму також відбулася презентація наукового видання «*Канонічна психологія Володимира Роменця (до 100-річчя від дня народження)*» за редакцією Олени Власової, Івана Данилюка та Віталія Панка.

Особливо урочистим моментом стало нагородження науковців, які здійснюють вагомий внесок у популяризацію спадщини Володимира Роменця та реалізацію його ідей у сучасних психологічних дослідженнях. Медаллю Інституту соціальної та політичної психології НАПН України «Володимир Роменець» були нагороджені:

- *Вікторія Гридчук*, завідувач кафедри психології Інституту управління природними ресурсами ЗВО «Університет економіки та права «КРОК»,

вчителька Коломийського ліцею № 9 Коломийської міської ради Івано-Франківської області, кандидат психологічних наук;

- *Таїса Кириленко*, доцент кафедри загальної психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат психологічних наук, доцент;

- *Олена Сушій*, завідувач відділу психології мас і спільнот Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, доктор наук державного управління;

- *Лариса Шатирко*, старший науковий співробітник лабораторії психології навчання імені І.О. Синиці Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України.

Завершальним етапом форуму став **круглий стіл «Психологія вчинку Володимира Роменця як відповідь на екзистенційні виклики російсько-української війни»**.

У межах жвавої та плідної дискусії учасники обговорили проблему операціоналізації теорії вчинку В.А. Роменця та можливості її застосування в академічній і практичній психології в умовах війни, психологічні механізми здатності особистості до вчинку, співвідношення понять вчинку і подвигу, вплив воєнного лихоліття на вчинкову активність цивільного населення, проблематику післядії та відновлення суб'єктності людини через опанування травматичного досвіду.

Окрема увага була приділена освітньому потенціалу ідей вчинку і вчинковості, їх значенню для патріотичного виховання дітей та молоді, а також ролі психології вчинку у формуванні гуманітарної оптики осмислення сучасних суспільних викликів.

Особливої ваги дискусії надав той факт, що серед її учасників були науковці та практики, які мають безпосередній досвід участі в бойових діях. Зокрема, Ян Петінов, діючий офіцер ЗСУ, та Родіон Григор'ян, ветеран російсько-української війни, обидва – аспіранти-психологи, чії навчання та наукова кар'єра тимчасово поставлені на паузу. Завдяки поєднанню академічної рефлексії та особистого досвіду учасники обговорили можливості застосування теоретичних положень Володимира Роменця, насамперед його концепції вчинку, для осмислення наслідків травматичного досвіду, процесів психологічного відновлення, морального вибору, відповідальності, жертвності, психологічної стійкості та збереження суб'єктності людини в умовах війни. Підкреслено евристичний потенціал психології вчинку для дослідження поведінки військовослужбовців, ветеранів та цивільного населення в ситуаціях екзистенційної загрози, а також для розроблення сучасних підходів до психологічної допомоги та повоєнного відновлення особистості.

Висновки. Проведення Всеукраїнського наукового форуму «Володимир Роменець: спадщина і сучасність» засвідчило не лише збереження сталого наукового інтересу до творчої спадщини академіка Володимира Андрійовича Роменця, а й її значний евристичний потенціал для розвитку сучасної психологічної науки. Представлені доповіді та дискусії продемонстрували, що психологія вчинку залишається продуктивною методологічною платформою для осмислення широкого спектра актуальних проблем – від суб'єктності, морального вибору та самоздійснення особистості до психологічних механізмів подолання кризових і травматичних ситуацій.

Матеріали форуму засвідчили подальший розвиток роменцівської наукової традиції у сучасних дослідженнях представників різних наукових шкіл і психологічних напрямів. Особливо важливим є те, що ідеї В.А. Роменця сьогодні знаходять не лише теоретичне осмислення, а й практичне застосування у сферах освіти, громадянського виховання, соціальної та політичної психології, психологічної допомоги й дослідження психологічної стійкості особистості та спільнот.

Важливим результатом форуму стало підтвердження високого інтеграційного потенціалу категорії вчинку як однієї з ключових категорій української гуманітарної психології. Саме через призму вчинку учасники форуму осмислювали проблеми відповідальності, свободи, людської гідності, громадянської активності та збереження суб'єктності в умовах сучасних суспільних викликів.

Форум утвердився як важливий простір для міжінституційного та міжпоколінного наукового діалогу, сприяв консолідації дослідників роменцівської спадщини та окреслив перспективні напрями подальших досліджень, пов'язаних із розвитком психології вчинку, канонічної психології та суб'єктно-вчинкового підходу.

Результати форуму підтверджують, що наукова спадщина Володимира Роменця є важливим інтелектуальним ресурсом сучасної української психології та зберігає значний потенціал для подальшого розвитку гуманітарного знання в Україні.

Цей форум став не лише актом вшанування пам'яті видатного вченого, а й засвідчив життєздатність його ідей, їхню здатність породжувати нові наукові смисли, концепції та дослідницькі практики, що відповідають викликам сучасності.

За підсумками роботи форуму буде видано електронний збірник матеріалів. Вимоги до оформлення публікацій та додаткова інформація розміщені на сайті Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

Із програмою Форуму можна ознайомитись за посиланням: <https://tinyurl.com/ytadbut9>.

Відеозапис засідання Форуму: <https://www.youtube.com/watch?v=mMhJbcf4ffY>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- М'ясоїд, П.А. (2026). Академік Володимир Роменець: історія всесвітньої психології у принципово новому висвітленні (до 100-річчя з дня народження). *Вісник НАПН України*, 8(1), 1–16. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2026.8109>
- Роменець, В.А. (2000). Вчинкова організація канонічної психології. *Психологія і суспільство*, 2, 25–56. <https://pis.wunu.edu.ua/index.php/uapis/article/view/10>
- Роменець, В. А. (2005). *Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження*. Львів: Либідь.
- Татенко, В.О. (2017). *Методологія суб'єктно-вчинкового підходу: Соціально-психологічний вимір*. Міленіум.
- Татенко, В.О., & Титаренко, Т.М. (1998). Володимир Андрійович Роменець (1926–1998): життя як вчинок і подія. У В. А. Роменець & І. П. Маноха, *Історія психології ХХ століття* (С. 7–37). Львів: Либідь.

ALL-UKRAINIAN SCIENTIFIC FORUM 'VOLODYMYR ROMENETS: HERITAGE AND MODERNITY'

Mykola Slyusarevskyy

PhD in Psychology, Corresponding Member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Director, Institute for Social and Political Psychology of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Vitalii Panok

DSc in Psychology, Professor, Full Member of NAES of Ukraine, Acting Academician-Secretary of the Department of Psychology and Special Pedagogy of the NAES of Ukraine, Director of the Ukrainian Scientific and Methodological Centre of Applied Psychology and Social Work, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Oleh Kokun

DSc in Psychology, Professor, Full Member (Academician) of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Director, G.S. Kostyuk Institute of Psychology of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Oksana Kredentser

DSc in Psychology, Professor, Head of the department of Social Psychology of Personality of the Institute of Social and Political Psychology of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The article presents the outcomes of the All-Ukrainian Scientific Forum 'Volodymyr Romenets: Heritage and Modernity', held to mark the centenary of Academician V. Romenets — a prominent Ukrainian psychologist, philosopher, and the founder of the psychology of the deed. The paper examines the forum's primary thematic areas, the proceedings of the plenary session, the presentations of an online project and a scholarly publication, and the results of a round table discussion on interpreting the psychology of the deed amidst contemporary societal challenges. It highlights the enduring relevance of Romenets' ideas for the advancement of modern Ukrainian psychology, the humanities, and psychological practice.*

Keywords: *Volodymyr Romenets; psychology of the deed; humanitarian psychology, scientific forum, Ukrainian psychology, subjectivity, existential challenges.*

Отримано: 22 травня 2026 р.

Прийнято: 1 червня 2026 р.

Опубліковано: 12 червня 2026 р.